

Lectio Divina segédanyag

C év - Lk 20,27-38

A Szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Asztalos Gábor

Patrisztikus nézőpont

Asztalos Livia, Hegyi László

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Asztalos Livia

Szerkesztő

Asztalos Livia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Sárszegi Judit

Lektorálta: Nyúl Viktor

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Krisztus a feltámadásban örök életet ad nekünk.

Abban az időben Jézus ezeket mondta a szadduceusoknak, akik azt tartják, hogy nincs feltámadás:

„A világ fiai nőülnek és férjhez mennek. Akik pedig méltók rá, hogy eljussanak a másik világba és a halálból való feltámadásra, nem nőülnek, s nem is mennek férjhez. Hiszen már meg se halhatnak többé, mert az angyalokhoz hasonlítanak, és az Istennek a fiai, mert feltámadtak.

Arról, hogy a halottak feltámadnak, már Mózes is beszélt a csipkebokorról szóló részben, ahol az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének nevezi. Isten azonban nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él.”

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

²⁷ Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ [ἀντι]λέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν

Odamenve pedig a szadduceusok közül egyesek, akik tagadják (ellenkeznek azzal), hogy van feltámadás, megkérdezték őt

²⁸ λέγοντες· διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾗ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

mondva: „Mester, Mózes írta nekünk, ha valakinek a testvére meghal, s van felesége, és ez gyermektelen, hogy vegye el a testvére az asszonyt, és támasszon utódot a testvérének.

²⁹ ἐπεὶ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος·

Tehát volt hét testvér: és az első, megnősülve, meghalt gyermektelenül:

³⁰ καὶ ὁ δεύτερος

És a második,

³¹ καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπεὶ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον.

és a harmadik elvette őt, hasonlóképpen, de a hét nem hagyott hátra gyermekeket, és meghaltak.

³² ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.

Legutoljára az asszony is meghalt.

³³ ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἐπεὶ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

Az asszony tehát a feltámadáskor, ezek közül kié lesz? Ugyanis a hét birtokolta őt asszonyul.”

³⁴ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται,

És mondta nekik Jézus: „Ennek a világkorszaknak a fiai nőszülnek és házasságot kötnek,

³⁵ οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται·

Akik pedig méltóknak bizonyultak arra, hogy rátaláljanak az örök életre (elnyerjék az örök életet), a halálból való feltámadáskor, se nem nőszülnek, se nem kötnek házasságot:

³⁶ οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γὰρ εἰσιν καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

És nem tudnak ugyanis ezentúl meghalni, ugyanis az angyalokhoz hasonlók, és a feltámadás Istenének a fiai, fiak lévén.

³⁷ ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάρου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ.

Mert pedig feltámadnak a halottak, és Mózes jelezte a csipkebokornál, amikor az Urat Ábrahám Istenének, és Izsák Istenének és Jákob Istenének mondja.

³⁸ θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων, πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

Isten pedig nem a holtaké, hanem az élőké, mert mindenki ugyanis neki él.”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

²⁷Accesserunt autem quidam sadducaeorum, qui negant esse resurrectionem, et interrogaverunt eum

²⁷Elé járultak néhányan a szadduceusok közül, akik azt tartják, hogy nincs feltámadás,

²⁷Odamentek hozzá néhányan a szadduceusok közül, akik tagadják a feltámadást, és megkérdezték őt:

²⁷Akkor néhány szadduceus jött hozzá. Ezek azt tartják, hogy nincs föltámadás.

²⁷Hozzá menvén pedig a sadduceusok közül némelyek, a kik tagadják, hogy van feltámadás, megkérdeék őt,

²⁷A szadduceusok közül – akik tagadják, hogy van feltámadás – odamentek hozzá néhányan, és megkérdezték:

²⁸dicentes: “ Magister, Moyses scripsit nobis, si frater alicuius mortuus fuerit habens uxorem et hic sine filiis fuerit, ut accipiat eam frater eius uxorem et suscitet semen fratri suo.

²⁸és megkérdezték tőle: „Mester! Mózes meghagyta nekünk: Ha valakinek meghal a testvére s asszonyt hagy maga után, gyermeket azonban nem, akkor a testvér vegye el az özvegyet, és támasszon utódot testvérének.

²⁸Mester, Mózes előírta nekünk: Ha valakinek meghal a testvére, akinek felesége volt, de gyermeke nem, akkor a testvér vegye el a z asszonyt, és támasszon utódot testvérének (MTörv 25,5-6; Ter 38,8).

²⁸A következő kérdést intézték hozzá: „Mester, Mózes azt parancsolta nekünk: ha valakinek meghal a testvére és asszonyt hagy maga után, de gyermeket nem, a testvér vegye el az özvegyet és támasszon utódot testvérének.

²⁸Mondván: Mester, Mózes megírta nekünk, ha valakinek testvére meghal, kinek felesége volt, és magzatok nélkül hal meg, hogy annak testvére elvegye annak feleségét, és támasszon magot az ő testvérének.

– ²⁸Mester, Mózes előírta nekünk, hogy ha valakinek meghal a testvére, akinek volt felesége, de gyermeke nem, akkor vegye el az asszonyt, és támasszon utódot testvérének.

²⁹Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem et mortuus est sine filiis;

²⁹Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt utód nélkül.

²⁹Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt gyermek nélkül.

²⁹Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt utód nélkül.

²⁹Hét testvér vala azért: és az első feleséget vévén, meghalt magzatok nélkül;

²⁹Nos, volt hét testvér. Az első megnősült, de gyermektelenül halt meg.

³⁰et sequens

³⁰Az asszonyt elvette a második,

³⁰Előbb a második,

³⁰(Feleségét) elvette a második, (de az is utód nélkül halt meg),

³⁰A másik vevé el azért annak feleségét, és az is magzatok nélkül halt meg;

³⁰Ekkor a második vette el az asszonyt,

³¹et tertius accepit illam, similiter autem et septem non reliquerunt filios et mortui sunt.

³¹aztán a harmadik, majd sorra mind a hét. De mind úgy halt meg, hogy nem maradt utód utána.

³¹majd a harmadik vette feleségül őt, és hasonlóképpen mind a heten, gyermeket nem hagyva, mind meghaltak.

³¹aztán elvette a harmadik és ugyanígy mind a hét. Meghaltak, anélkül hogy utódot hagytak volna hátra.

³¹Akkor a harmadik vette el azt; és hasonlóképpen mind a heten is; és nem hagytak magot, és meghaltak.

³¹aztán a harmadik, majd sorban mind a hét, de mind úgy halt meg, hogy nem hagyott maga után gyermeket.

³²Novissima mortua est et mulier.

³²Végül az asszony is meghalt.

³²Végül meghalt az asszony is.

³²Utolsónak meghalt az asszony is.

³²Mind ezek után pedig meghalt az asszony is.

³²Végül meghalt az asszony is.

³³Mulier ergo in resurrectione cuius eorum erit uxor? Si quidem septem habuerunt eam uxorem ”.

³³A feltámadáskor vajon kié lesz az asszony? Hisz mind a hétnek felesége volt.”

³³A feltámadáskor ezek közül kinek lesz a felesége az asszony? Hiszen mind a hétnek felesége volt.«

³³A föltámadáskor tehát melyiküknek lesz a felesége? Hiszen mind a hétnek a felesége volt.”

³³A feltámadáskor azért kinek a felesége lesz közülök? mert mind a hétnek felesége volt.

³³A feltámadáskor melyiknek lesz a felesége az asszony? Hiszen mind a hétnek a felesége volt.

³⁴Et ait illis Iesus: “ Filii saeculi huius nubunt et traduntur ad nuptias;

³⁴Jézus ezt válaszolta nekik: „A világ fiai nősülnek és férjhez mennek.

³⁴Jézus ezt felelte nekik: »E világ fiai házasodnak és férjhez mennek.

³⁴Jézus így válaszolt: „A világ fiai nősülnek és férjhez mennek,

³⁴És felelvén, monda nekik Jézus: E világnak fiai házasodnak és férjhez adatnak:

³⁴Jézus így válaszolt nekik:

– E világ gyermekei házasodnak és férjhez mennek,

³⁵illi autem, qui digni habentur saeculo illo et resurrectione ex mortuis, neque nubunt neque ducunt uxores.

³⁵Akik pedig méltók rá, hogy eljussanak a másik világba és a halálból való feltámadásra, nem nősülnek, s nem is mennek férjhez.

³⁵Azok pedig, akik méltók lesznek elnyerni a másik világot és a halálból való föltámadást, nem házasodnak, és férjhez sem mennek,

³⁵de akik méltók lesznek arra, hogy eljussanak a jövő világba és a halálból való föltámadásra, nem nősülnek és nem mennek férjhez.

³⁵De a kik méltókká tétetnek, hogy ama világot elvegyék, és a halálból való feltámadást, sem nem házasodnak, sem férjhez nem adatnak:

³⁵de akik méltónak ítéltetnek arra, hogy részük legyen az eljövendő világban, valamint a halottak közül való feltámadásra, azok nem házasodnak majd, és férjhez sem mennek.

³⁶Neque enim ultra mori possunt: aequales enim angelis sunt et filii sunt Dei, cum sint filii resurrectionis.

³⁶Hiszen már meg se halhatnak többé, mert az angyalokhoz hasonlítanak, és az Istennek a fiai, mert a feltámadás fiai.

³⁶hiszen többé már meg sem halhatnak. Hasonlók lesznek ugyanis az angyalokhoz, és Isten fiai lesznek, mert a feltámadás fiai.

³⁶Hiszen meg sem halhatnak többé, mert hasonlóak az angyalokhoz, és mivel a föltámadás fiai, az Isten fiai.

³⁶Mert meg sem halhatnak többé: mert hasonlóak az angyalokhoz; és az Isten fiai, mivelhogy a feltámadásnak fiai.

³⁶Halhatatlanok ugyanis, és hasonlóak az angyalokhoz, és a feltámadás gyermekei lévén Isten gyermekei lesznek.

³⁷Quia vero resurgant mortui, et Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit: "Dominum Deum Abraham et Deum Isaac et Deum Iacob".

³⁷Arról, hogy a halottak feltámadnak, már Mózes is beszélt a csipkebokorról szóló részben, ahol az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének nevezi.

³⁷Hogy pedig a halottak feltámadnak, azt Mózes is jelezte a csipkebokornál, amikor az Urat 'Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének' ^(Kiv 3,6) mondta.

³⁷A halottak föltámadásáról Mózes is beszélt a csipkebokorról szóló részben, ahol az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének nevezi.

³⁷Hogy pedig a halottak feltámadnak, Mózes is megjelentette a csipkebokornál, mikor az Urat Ábrahám Istenének és Izsák Istenének és Jákob Istenének mondja.

³⁷Arra pedig, hogy a halottak feltámadnak, már Mózes is utalt a csipkebokorról szóló szakaszban, amikor az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének nevezte.

³⁸Deus autem non est mortuorum sed vivorum: omnes enim vivunt ei ''.

³⁸Az Isten nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki neki él."

³⁸Isten pedig nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él.«

³⁸Ő nem a holtak Istene, hanem az élőké, hiszen mindenki érte él."

³⁸Az Isten pedig nem a holtaknak, hanem az élőknak Istene: mert mindenek élnek ő néki.

³⁸Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké, mert számára mindenki él.

1.1.3. Behatárolás

Jézusnak a Jeruzsálemben mondott beszédeinek sorában: a császárnak való adófizetés (Lk 20,20-26), és a Messiásról szóló kérdés (Lk 20,41-44) szakaszai között helyezi el az evangélista ezt az epizódot (Lk 20,27-40). Az Úrnak és a szadduceusok csoportjának a feltámadásról szóló beszélgetéséről mind Máté (Mt 22,23-33), mind Márk is beszámol (Mk 12,18-27).

1.1.4. Szószerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus olvassa és ismeri az ószövetségi Írásokat. S habár a szadduceusok is tanulmányozzák a szent iratokat, azokat mégis félreértelmezik. A Mester adja meg a helyes „értelmezési kulcsot” a Szentíráshoz. Azt Jézus Krisztus feltámadásának fényében kell olvasni és hirdetni. A Biblia egésze Jézus Krisztusban teljesül be.
- Jézus Krisztus nem megy bele értelmetlen vitákba, hanem a válaszában arra mutat rá, hogy kicsoda az Isten. Az Úr a feltámadás Istene, aki él, aki éltet, és aki életre kelt, vagyis feltámaszt. Ő az életnek az Ura. Ő a mindig, és az örökké élő Isten. A személyes Isten, akivel személyes kapcsolatba lehet lépni egyénileg, és közösségileg egyaránt. Ő az, aki néven szólít, és néven megszólítható is.
- Jézus Krisztus legyőzte a halált, feltámadt. Aki hisz Jézusban, annak örök élete van.
- A mennyországban a teljes ember, az egész személy megdicsőül.
- Az ember helyes válasza Istennek, hogy mindenestül Őerte, Őneki él (Róm 6,10-11; Róm 14,8; Gal 2,19-20; Fil 1,21; Kol 3,3-4).

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

ἀναστάσις (ánasztászeósz): 'felállás, fölkelés, feltámadás' (Lk 20,27.33.35-36)

A Lukács-evangéliumban legtöbbször ez a kifejezés Jézushoz kapcsolódik. Simeon a gyermek Jézusról azt mondja, hogy sokak romlására és feltámadására lesz ő Izraelben (Lk 2,34). Egy másik alkalommal a Mester beszél az igazak feltámadásáról a nagylelkű emberek megjutalmazása kapcsán (Lk 14,14). Végül

pedig azoknak a szadduceusoknak tanít erről (Lk 20,35-36), akik nem vallják a feltámadást (Lk 20,27.33). Tehát a szó első előfordulási helyén Jézusról, mint sokak feltámadásáról (Lk 2,34), az utolsó ige helyen pedig az Úrról mint a feltámadás Istenéről olvasunk (Lk 20,36). Mindez azt mutatja, hogy a feltámadás és Jézus, illetve Isten között szoros összefüggés van. Az Úr az, aki életre kelt, aki feltámaszt. Sőt az Úr maga a feltámadás, és az élet, s ezért, akik hisznek benne, azoknak örök életük van (Lk 20,36; Jn 11,25; Kol 3,4)!

τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ Θεὸν Ἰακώβ (ton Theon Ábraám káj Theon Iszáák káj Theon Jáková): 'Ábrahám Istene, és Izsák Istene és Jákob Istene' (Lk 20,37)

Az evangélista két epizódban fűz tulajdonnevet birtokos esetben Isten nevéhez: Zakariás hálaadó énekében „Izrael Istenének” szólítja meg az Urat (Lk 1,68), Jézus pedig a szadduceusoknak adott feleletében Istenről, mint Ábrahám, Izsák és Jákob Istenéről beszél (Lk 20,37). Ezzel egyrészt arra utal, hogy az Ószövetség Istene, aki első sorban a választott nép Isteneként mutatkozott be, ugyanaz, mint a Jézus Krisztus által kinyilatkoztatott Isten. Másrészt pedig azt jelzi, hogy az Úr személyes Isten: van kapcsolata egy ember, egy nép életéhez. Ő nem egy elvont valóság, hanem személyes, minden egyes emberhez közeli Isten, aki megszólítható (Kiv 3,15; MTörv 6,4).

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

16,8 “Az úr dicsérte a mihaszna intézőt, hogy okosan járt el. – Igen, a világ fiai a maguk módján okosabbak a világosság fiainál.”

17,27 “Ettek, ittak, házasodtak, férjhez mentek egészen addig a napig, amíg Noé be nem szállt a bárkába. Akkor jött a vízözön, és mind elpusztította őket.”

Mt 5,9 "Boldogok a békeségben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket."

Mt 22,23-33 "Aznap még szadduceusok is mentek hozzá, akik tagadták a feltámadást. Kérdést intéztek hozzá: „Mester, Mózes úgy rendelkezett, hogy ha valaki gyermektelenül hal meg, a testvére vegye el az özvegyet és támasszon utódot testvérének. Volt hét testvér. Az első megnősült, aztán meghalt. Mivel nem volt gyermeke, feleségét testvérére hagyta. Ugyanez történt a másodikkal, majd a harmadikkal is, egészen a hetedikig. Végül meghalt az asszony is. A feltámadáskor a hét közül melyiknek a felesége lesz az asszony? Hiszen mindegyiké volt.” Jézus így válaszolt: „Tévedtek, mert nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát. A feltámadás után nem nőülnek, férjhez sem mennek, hanem úgy élnek, mint Isten angyalai a mennyben. Ami pedig a halottak feltámadását illeti, nem olvastátok, amit az Isten mondott nektek: Én vagyok Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene. Isten nem a halottak Istene, hanem az élőké.” Amikor ezt a nép hallotta, elámult tanításán.”

Mk 12,18-27 "Ezután a szadduceusok mentek hozzá, akik azt állítják, hogy nincs feltámadás, s ezt a kérdést tették fel neki: „Mester! Mózes megírta nekünk, hogy ha valakinek a testvére meghal, és asszonyt hagy hátra, gyermeket azonban nem, akkor a testvér vegye el az özvegyet, és támasszon utódot testvérének. Volt hét fiútestvér. Az első megnősült, aztán meghalt utód nélkül. Feleségét elvette a második is, de az is meghalt anélkül, hogy gyermeke lett volna. Hasonlóképpen a harmadik is, sőt mind a hét, de egy sem hagyott hátra gyermeket. Végül az asszony is meghalt. A feltámadáskor, ha ugyan feltámadnak, melyiküké lesz az asszony? Hiszen mind a hétnek a felesége volt?” Jézus így felelt: „Nem azért tévedtek, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát? Hiszen, amikor feltámadnak, nem nőülnek és férjhez sem mennek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok az égben. Nem olvastátok Mózes könyvében a csipkebokorról szóló részben, mit mondott Isten a halottak feltámadásáról? Én, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene vagyok! Tehát nem a halottak Istene, hanem az élőké. Így nagy tévedésben vagytok.”

Ter 6,2 "az Isten fiai látták, hogy az emberek lányai szépek. Feleségül vették mindazokat, akik tetszettek nekik."

Ter 38,8 "Júda azt mondta Onannak: „Élj bátyád feleségével, teljesítsd vele szemben a sógori kötelességet, s így gondoskodj utódról bátyád számára."

Kiv 3,2.6.15 "Itt megjelent neki az Úr angyala a tűz lángjában, egy égő csipkebokorban. Mikor odanézett, látta, hogy a bokor ég, de nem ég el." "Azután így folytatta: „Én vagyok az Isten, atyáid Istene: Ábrahám Istene, Izsák Istene, Jákob Istene." Erre Mózes eltakarta arcát, mert félt Istenre tekinteni." "Azután még ezt mondta Isten Mózesnek: „Jahve, atyáitok Istene, Ábrahám Istene, Izsák Istene, Jákob Istene küldött hozzátok. Ez az én nevem minden időkre, s így kell nevezeteket nemzedékről nemzedékre."

MTörv 25,5 "Ha testvérek laknak együtt, s egyikük meghal anélkül, hogy gyermeket hagyna hátra, az elhunyt felesége ne menjen hozzá egy kívülről, idegen családból való férfihez. Menjen be hozzá a sógora, s vegye el; sógori kötelezettségének eleget téve."

ApCsel 3,13 "Ábrahám, Izsák és Jákob Istene megdicsőítette a Fiát, Jézust, akit ti kiszolgáltattatok és megtagadtatok Pilátus előtt, noha ő úgy határozott, hogy szabadon bocsátja."

Róm 6,10-11 "Aki meghalt, az egyszer s mindenkorra meghalt a bűnnek, aki azonban él, az Istennek él. Ezért tekintsétek magatokat is úgy, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek Jézus Krisztusban."

Róm 14,8 "Míg élünk, Istennek élünk, s ha meghalunk, Istennek halunk meg. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk."

Gal 2,19 "Hiszen a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy az Istennek éljek, mert Krisztussal engem is keresztre feszítettek."

Fil 3,11 "Így hozzá hasonulok a halálban, hogy ezáltal eljuthassak a halálból a feltámadásra is."

2Tessz 1,5 "Ezeket elviselitek az Isten igazságos ítéletének előjeleként, hogy majd méltók legyetek az Isten országára, hiszen szenvedtek érte."

1Jn 3,1 "Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri."

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

2.1.1. Catena Aurea

E heti szakaszunkkal kapcsolatban a következő magyarázatokat adták az egyházatyák:

³⁴Jézus ezt válaszolta nekik: „A világ fiai nőülnek és férjhez mennek. ³⁵Akik pedig méltók rá, hogy eljussanak a másik világba és a halálból való feltámadásra, nem nőülnek, s nem is mennek férjhez. ³⁶Hiszen már meg se halhatnak többé, mert az angyalokhoz hasonlítanak, és az Istennek a fiai, mert a feltámadás fiai.

Szent Ágoston: Mert hiszen azért házasodnak, hogy gyermekeket nemzzenek, viszont azért nemz az ember gyermekeket, hogy utódjai legyenek, ám utódokra csak akkor van szüksége az embernek, ha van halál. Ahol viszont nincs halál, ott nincs is szüksége az embernek a házasodásra.

Origenész: Máténál olyat mond az Úr, ami ennél a résznél kimaradt: „Tévedtek, mert nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát.” (Mt 22,29) Én viszont azt kérdem: Ugyan hol az írva a szövegben, hogy „nem fognak többé házasodni”? Amennyire én tudom, sehol sem talál az ember semmi hasonlót, sem az Ószövetségben, sem az Újszövetségben. Az a tévedés viszont, amit ezek a szadduceusok közölnek, beóvakodik ide is, mert ők csak olvasták az Írást, anélkül, hogy megértették volna. Izajásnál ugyanis egyszer elhangzik: „Meglátjátok, hogy szolgálom isznak majd,, (Iz 65,13). Egy másik szövegvariáns pedig így utalgat: „és nem a pusztulásra szülik gyermekeiket” (Iz 65,23). És ezért gondolták tehát, hogy a Feltámadásnál ilyen vagy hasonló lesz a helyzet. Pál azonban tudta, hogy mindezen áldásokat nem testileg kell érteni, és hogy ennek lelki jelentése van: „aki a mennyieiek között Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket.” (Ef 1,3).

³⁷Arról, hogy a halottak feltámadnak, már Mózes is beszélt a csipkebokorról szóló részben, ahol az Urat Ábrahám Istenének, Izsák Istenének és Jákob Istenének nevezi. ³⁸Az Isten nem a holtaké, hanem az élőké, hiszen mindenki neki él." ³⁹Némely írástudó megjegyezte: „Mester, helyesen válaszoltál.” ⁴⁰Többé nem mertek tőle kérdezni semmit.

Theophylactus: Az Úr fentebb kifejtett indoklásához hozzáteszi a Szentírás bizonyosságát. [...] Azt akarja mondani, hogy ha a pátriárkák megsemmisültek volna, és nem élnének Istennél, akkor a feltámadás reményében nem azt mondta volna: "Én vagyok", hanem "Én voltam". Ahogy az ember általában az elmúlt dolgokról beszél: "Én voltam ennek a dolognak az ura." Minthogy úgy fogalmaz: "Én vagyok", megmutatja, hogy ő az élő Isten és Úr.

Tiszteletreméltó Béda: (Jézus) miután bebizonyította, hogy a lelkek túlélnek a halált (amit a szadduceusok tagadnak), hozzáteszi, hogy a test is fel fog támadni, akár jót akár rosszat cselekedett. Ez valóságos élet lesz, amit az igazak Istennek élnek, még ha testük meg is halt. A feltámadás igazságának alátámasztására természetesen ennél sokkal világosabb bizonyítékokat hivatkozhatott volna a prófétáktól, ám a szadduceusok csak Mózes öt könyvet ismerték el és elutasították a próféták kijelentéseit.

Felhasznált irodalom:

Thomas von Aquin: Goldene Kette oder fortlaufende, ganz aus den Stellen der Kirchenväter und Kirchenschriftsteller bestehende und kunstvoll verbundene Auslegung der vier Evangelien; übers. von Johannes N. Oischinger, 7 Bde., Regensburg 1881-1883

<http://www.catena-aurea.de/ljcpann32.html>

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

A FÖLTÁMADÁS FOKOZATOS NYILATKOZTATÁSA

992 A halottak föltámadását Isten fokozatosan nyilatkoztatta ki népének. A halottak testi föltámadásába vetett remény úgy bontakozott ki, mint az egész ember, a lélek és a test Teremtőjébe, Istenbe vetett hit logikus következménye. Az égnek és a földnek Teremtője ugyanaz, mint aki hűségesen tartja az Ábrahámmal és utódaival kötött Szövetségét. A föltámadás hite ebben a kettős távlatban kezdett megmutatkozni. A Makkabeus vértanúk megkínóztatásuk közepette vallották:

"A világ Királya minket, akik az Ő törvényeiért halunk meg, föl fog támasztani az élet örök föltámadására" (2Mak 7,9). "Jobb nekünk, akiket emberek halálra adnak, várni Istentől a reményt, hogy újra életre támaszt minket" (7,14).

993 A farizeusok és az Úr sok kortársa várta a föltámadást. Jézus a föltámadást határozottan tanítja. A szadduceusoknak, akik tagadják, így válaszol: "Nem azért tévedtek-e, mert nem ismeritek sem az Írásokat, sem Isten hatalmát?" (Mk 12,24). A föltámadás hite abba az Istenbe vetett hitre támaszkodik, aki "nem a holtak Istene, hanem az élőké" (Mk 12,27).

994 Sőt: Jézus a föltámadásba vetett hitet összekapcsolja saját személyével: "Én vagyok a föltámadás és az élet" (Jn 11,25). Maga Jézus fogja föltámasztani az utolsó napon azokat, akik Benne hittek, s akik ették az Ő testét és itták az Ő véréét. Ennek már most jelét és zálogát adja azzal, hogy néhány halottnak visszaadja az életet, így jövendőlvén a föltámadását, bár az más létrendbe tartozik. Erről a teljesen egyedülálló eseményről úgy beszél, mint Jónás jeléről, mint a Templom jeléről: megjövendőli föltámadását a megölése utáni harmadnapon.

995 Krisztus tanújának lenni nem más, mint "az ő föltámadása tanújának lenni" (ApCsel 1,22), miután ettek és ittak "vele együtt föltámadása után" (10,41). A föltámadás keresztény reményét teljesen megpecsételik a föltámadt Krisztussal történt találkozások. Föl fogunk támasztani, mint Ő, Ővele és Őáltala.

996 A föltámadás keresztény hite kezdettől fogva értetlenségekkel és ellenkezésekkel találkozott. "Egyetlen dologban sem mondanak ellent a keresztény hitnek oly

hevesen, konokul, minden erővel, perlekedve, mint a test föltámadásának." Azt általában elfogadják az emberek, hogy az emberi személy élete a halál után szellemi módon folytatódik. De hogyan lehet azt elhinni, hogy ez az oly nyilvánvalóan halandó test képes lesz föltámadni az örök életre?

HOGYAN TÁMADNAK FÖL A HALOTTAK?

997 Mit jelent "föltámadni"? A halálban a lélek és a test szétválásával az ember teste romlásnak indul, míg a lelke megy találkozni Istennel, és várja, hogy újra egyesüljön megdicsőült testével. Isten a maga mindenhatóságával végleg vissza fogja adni testünknek a romolhatatlan életet azért, hogy Jézus föltámadásának erejével újra egyesíti testünket a lelkünkkel.

998 Ki fog föltámadni? Minden ember, aki meghalt: "Akkor előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására, akik pedig gonoszat cselekedtek, az ítélet föltámadására" (Jn 5,29).

999 Hogyan? Krisztus saját testében támadt föl: "Nézzétek kezemet és lábamat: én magam vagyok az" (Lk 24,39); de nem ebbe a földi életbe jött vissza. Hasonlóképpen, Őbenne "valamennyien a saját testükkel fognak föltámadni, amit most birtokolnak", de ez a test át fog alakulni a dicsőség testévé, "szellemi testté" (1Kor 15,44):

"De azt kérdezhetné valaki, hogyan támadnak föl a halottak? Milyen testtel jönnek majd elő? Oktalan! Amit elvetsz, nem kel életre, hacsak meg nem hal. Amit vetsz, nem a növény, mely csak azután fejlődik, hanem a puszta mag (...). Romlásra vetik el, romlatlannak támad föl; (...) a holtak romolhatatlanságra támadnak föl (...). Ennek a romlandó testnek föl kell öltenie a romolhatatlanságot, ennek a halandónak a halhatatlanságot (1Kor 15,35--37.42.52--53).

1000 Ez a "mód, ahogy a föltámadás majd megtörténik", fölülmúlja képzeletünket és értelmünket; csak a hitben közelíthető meg. De az Eucharishtiában való részesedésünk már előízét nyújtja testünk Krisztus által történő színeváltozásának:

"Ahogy a földből vett kenyér Isten segítségül hívása után többé nem közönséges kenyér, hanem Eucharisztia, mely két elemből, egy földiből és egy égiből áll; ugyanígy testünk is, amikor magunkhoz vesszük az Eucharishtiát, már nem a romlandósághoz tartozik, hanem övé a föltámadás reménysége."

1001 Mikor? Véglegesen az "utolsó napon" (Jn 6,39--40.44.54; 11,24); "a világ végén". A halottak föltámadása ugyanis szorosán összefügg Krisztus második eljövételével:

"A parancsszóra, a főangyal kiáltására, Isten harsonazengésére az Úr maga száll le a mennyből, s először a Krisztusban elhunytak támadnak föl" (1Tesz 4,16).

A KRISZTUSSAL FÖLTÁMADOTTAK

1002 Ha igaz, hogy Krisztus "az utolsó napon" föl fog minket támasztani, az is igaz, hogy Krisztussal együtt bizonyos értelemben már föltámadtunk. Valójában ugyanis a keresztény élet a Szentlélek miatt már a földön részesedés Krisztus halálában és föltámadásában:

"Vele együtt temettek el a keresztségben, vele is támadtok föl az Isten erejébe vetett hit által, aki föltámasztotta Őt halottaiból (...). Ha tehát föltámadtatok Krisztussal, azt keressétek, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján." (Kol 2,12; 3,1)

1003 A hívők, akik a keresztség által egyesültek Krisztussal, már valóságosan részesei a föltámadott Krisztus mennyei életének, de ez az élet "elrejtett" marad "Krisztussal Istenben" (Kol 3,3). Isten "Krisztus Jézusban ugyanis föltámasztott minket, és vele együtt maga mellé ültetett a mennyben" (Ef 2,6). Mivel az Eucharishtiában Krisztus testével táplálkozunk, már az Ő testéhez tartozunk. Amikor majd az utolsó napon föltámadunk, mi is megjelenünk "Vele együtt dicsőségben" (Kol 3,4).

1004 Ezt a napot várva a hívő teste és lelke már részesedik a "Krisztusban" való lét méltóságában; ezért kell tisztelnünk a saját testünket, de mások testét is, főként amikor szenved:

"A test (...) az Úrért van, az Úr pedig a testért. Isten az Urat föltámasztotta, s minket is föl fog támasztani hatalmával. Nem tudjátok, hogy testetek Krisztus tagja? (...) Nem vagytok a magatokéi. (...) Dicsóítsétek meg tehát az Istent testetekben!" (1Kor 6,13--15.19--20)

Meghalni Jézus Krisztusban

1005 Ahhoz, hogy föltámadjunk Krisztussal, előbb meg kell halni vele, "el kell hagyni ezt a testet, hogy hazajussunk az Úrhoz" (2Kor 5,8). Ebben az eltávozásban, ami a

halál, a lélek elválik a testtől. Újból egyesül testével a halottak föltámadásának napján.

1015 "A test az üdvösség sarkpontja." Hiszünk Istenben, aki a test Teremtője; hiszünk az Igében, aki testté lett, hogy megváltsa a testet; hisszük a test föltámadását, a teremtés és a test megváltásának csúcspontját.

1016 A lélek a halál által elszakad a testtől, de a föltámadásban Isten átalakult testünknek romolhatatlan életet ad vissza, és újra összekapcsolja lelkünkkel. Miként Krisztus föltámadott és örökké él, úgy mi az utolsó napon föl fogunk támadni.

1017 "Hiszük (...) ennek a most viselt testnek az igaz föltámadását. A sírban romlandó testet vetnek el, romolhatatlan test támad föl, "szellemi test" (1Kor 15,44).

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: *Redemptionis donum*

A jegyesi szeretet szövetsége

8. Így tehát, kedves testvérek és nővérek, ti valamennyien, akik az egész Egyházban az evangéliumi tanácsokra tett fogadalmatok szövetségében éltek, megváltásunk szentévében *újra tudatosíttatok*, hogy különleges módon *részesültök* a Megváltó *kereszthalálában*. Részesedést mondunk, melynek erejében vele együtt föltámadtatok, és szüntelenül föltámadtok egy új életre. Az Úr valamennyiőtöknek mondja, amit egykor Izajás próféta által mondott:

„Ne félj, mert megváltottalak,
és neveden szólítottalak; az enyém vagy te!” (Iz 43,1)

Az evangéliumi fölszólítás: „Ha tökéletes akarsz lenni... kövess engem” (Mt 19,21), az isteni Mester szavaiból áradó világossággal vezet és irányít minket. A megváltás mélységéből fakad Krisztus hívása, és ebben a mélységben érinti az emberi szívet is; s a megváltás kegyelmének erejéből fakadó üdvözítő hívás a meghívott lélekben az evangéliumi tanácsokra tett fogadalomban ölt formát. Ebben a formában hangzik el a

megváltószerepet hívására adott válaszok; s e válasz is szeretettel teljes: tudniillik önátadó szeretettel, mely az Istennek szenteltség, azaz az egész személy odaadásának belső ereje. Izajás szavai: „megváltottalak – az egyém vagy te” ezt a szeretetet pecsételik meg; az Istennek szóló teljes és kizárólagos önátadás szeretetét.

Ily módon jön létre a sajátos *jegyési szeretetszövetség*, s benne szüntelenül visszhangzanak az Izraelhez intézett szavak, melyet „az Úr kiválasztott magának... tulajdonául” (Zsolt 135,4). Ugyanis minden Istennek szentelt emberben az új és örök szövetség „Izraelje” választatik ki. Az egész messiási nép, az egész Egyház nyer kiválasztást minden emberben, akit Isten ebből a népből kiválaszt magának; mondom, minden emberben, aki mindenkiért Istennek szenteli magát, hogy egyedül az Övé legyen. Igaz ugyan, hogy senki, még a legszentebb ember sem ismételheti meg Krisztus szavait: „értük szentelem magam” (Jn 17,19), e megváltó szavak erejéből mégis mindenki, aki ajándékozó szeretettel Istennek ajánlja magát, hogy egyedül az Övé legyen, a hit által e szavak körén belül élhet.

Nemde, erre buzdítanak minket Szent Pálnak a Rómaiakhoz írt levélben található szavai, melyeket gyakran ismételtünk, és melyekről gyakran elmélkedünk: „Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemetek hódolata” (Róm 12,1). E szavakban szinte visszhangzanak a messzeségből annak igéi, aki a világba lépve emberré lett, és így szólt az Atyához: „emberi testet alkottál nékem... íme, eljövök Istenem, hogy teljesítem akarodat!” (Zsid 10,5; 7)

Mélyedjünk el tehát – megváltásunk jubileumi évével kapcsolatban – Krisztus testének és lelkének misztériumába, mely minden megváltói és jegyesi szeretet forrása; azért jegyesi, mert megváltói. *Szeretéből adta magát áldozatul*, szeretéből adta oda testét a világ bűneiért. A szerzetesi fogadalommal elmerülve a Megváltó húsvéti misztériumában, teljesen odaadó szeretettel akarjátok odaadni testeteket és lelketeket áldozatul, amire Szent Pál a Rómaiakhoz írt levélben buzdít: „adjátok magatokat áldozatul” (Róm 12,1). Ily módon a szerzetesi fogadalomban megjelenik *annak a szeretetnek a hasonmása*, amely Krisztus szívében egyszerre megváltói és jegyesi szeretet. Ennek a szeretetnek kell mindannyiatokból kiáradnia, kedves testvérek és nővérek, *annak a különleges Istennek szenteltségnek a forrásából*, mely – a keresztség szentségére alapulva – Krisztusban és az Egyházban a ti *új életetek kezdete: az új teremtés kezdete*.

Bárcsak ezzel a szeretettel együtt mélyebben át tudnátok élni annak *örömét, hogy egyedül Istenéi vagytok*; hogy a Szentháromságnak, az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek különleges öröksége vagytok. Gyakran ismételgessétek a zsoltáros isteni sugalmazású szavait:

„Ki másom lehetne az égben?
Nálad nélkül semmi örömöm a földön.
Testem és szívem elenyészik,
de sziklám és osztályrészem örökre az Isten” (Zsolt 73, 25-26).

Vagy ezeket:

„Így szóltam az Úrhoz: Én Uram vagy te,
nélküled semmi sem jó nekem.
Az Úr az én örökrészem és kelyhem része,
te tartod kezemben sorsomat.” (Zsolt 16,2; 5)

Annak tudata, hogy Jézus Krisztusban, a világ Megváltójában, az Egyház vőlegényében Istenéi vagytok, *legyen pecsét a szíveteken*, a gondolataitokon, szavaitokon és cselekedeteiteken, a bibliai menyasszonyén (lásd Én 8,6). Amint jól tudjátok, Krisztusnak ezt az izzó és mélységes ismeretét napról napra megadja és erősíti bennetek a személyes, a közösségi és liturgikus imától áthatott éleetek, mely szerzetesi közösségeitek sajátja. Éppen ezért azok a szerzetesek, akik teljesen az elmélkedő imádságnak szentelték magukat, hatékony és erős támaszai azoknak a testvéreiknek, akik az apostolkodásban tevékenykednek. A tudat, hogy Krisztuséi vagytok – mintegy a megváltás misztériumának kulcsával kinyitva – tárja ki lelketeket, gondolataitokat és cselekedeteiteket minden fájdalom, nyomorúság és remény előtt, amit a világban és az emberekben tapasztaltok, akik között evangéliumi Istennek szenteltségtek különleges jele Isten jelenlétének, „akinek mindenek – akiket az Ő láthatatlan országa magában foglal – élnek” (lásd Lk 20,38).

A „kövess engem” szavak, melyeket Krisztus kimondott, amikor, kedves testvérek és nővérek, „rátok tekintett és megszeretett” titeket, ezt is jelentik: legyen részed minél teljesebben és hatékonyabban annak az „új teremtésnek” (2Kor 5,17) *a formálásában*, melynek meg kell jelennie a világ megváltásából az igazság – Krisztus húsvéti misztériumának bőségéből munkálkodó – Lelkének erejével.

lásd Lk 20,34-36

Tisztaság

11. A hivatás húsvéti jellege az egyes tanácsoknak megfelelően különböző szempontok szerint mutatkozik meg.

Ugyanis a megváltás rendjének mértéke szerint kell értékelni és élni azt a tisztaságot, melyet a szegénységgel és az engedelmisséggel együtt fogadtatok; ebben nyer választ Krisztus hívó szava: „...van, aki a mennyek országáért önként mond le a házasságról. Aki föl tudja fogni, fogja föl!” (Mt 19,11) Előzőleg Krisztus határozottan kijelentette: „...nem mindenki érti ezt, csak akinek megadatott” (Mt 19,11). Erről szól Szent Pál is a Korintusiakhoz írt levélben (lásd 1Kor 7,28-40). Ez a tanács elsősorban az emberi szív szeretetére irányul. A szegénység és főként az engedelmisség a szerzetesi fogadalomból a megváltói szeretetet emeli ki, a szüzesség pedig ennek a szeretetnek inkább a *jegyési jellegét*. Nyilvánvaló, hogy itt arról a szüzességről van szó, mellyel „önként mond le valaki a házasságról”; a szüzesség a Megváltó iránti jegyesi szeretet kifejezője. Ebben az értelemben tanít az apostol: „...aki férjhez adja hajadon leányát, jól teszi, aki pedig nem adja férjhez, még jobban teszi” (lásd 1Kor 7,38). „A nőtlennek arra van gondja, ami az Úré: hogyan járjon az Úr kedvében” (1Kor 7,32), és „a nem házas asszony és a szűz arra gondol, ami az Úré, hogy testben és lélekben szent legyen” (1Kor 7,34).

Sem Krisztus, sem Szent Pál szavaiból nem következik a házasság lebecsülése. A tisztaság evangéliumi tanácsa csak utal arra a különleges lehetőségre, melyet az ember számára – legyen az férfi vagy nő – Krisztus, az „Úr” Jézus iránti *jegyési szeretet* kínál. Hogy valaki „önként lemond a házasságról amennyek országáért”, az nem csupán szabad lemondás a házasságról és a családi életről, hanem *karizmatikus döntés*, mely Krisztust választja egyedüli és kizárólagos jegyesként. Ez a választás nem csupán azt teszi lehetővé, hogy valakinek „arra legyen gondja, ami az Úré” hanem – mert ez a „mennyek országáért” történik – *Isten eszkatologikus országát* minden ember számára közel hozza a kor körülményei szerint, sőt bizonyos mértékben jelenvalóvá is teszi ebben a világban.

Ezáltal az Istennek szentelt személyek megvalósítják a megváltás egész rendjének legbensőbb célját: közelebb hozni Isten országát, mely természete szerint végső és eszkatologikus. A szüzességi fogadalommal Istennek szentelt személyek részt kapnak a megváltás rendjében, mert azzal, hogy szabadon lemondanak a házasság és a családi élet örömeiről, másrészt azáltal, hogy „magukat házasságra alkalmatlanná tették a mennyek országáért”, e a mulandó világba hozzák az eljövendő föltámadás

és az örök élet üzenetét (lásd Lk 20,34-36; Mt 22,30; Mk 12,25); az életét, mely Istenhez kapcsol a boldog színelátásban és az emberi szív minden szeretetét magában foglaló és átható szeretetben.

Szent II. János Pál pápa: Pastores dabo vobis

50. A cölebsz életre meghívottak lelki nevelésének tehát különös figyelmet kell fordítania arra, hogy a jelölteket megtanítsa a cölibátus mibenlétére, értékelésére, s arra, hogy igazi mivoltában szeressék és éljék, és csak evangéliumi, lelki és pásztori célért vállalják. A fölkészítésben első helyre teendő a tisztaság (castitas) erénye, mely méltóságot kölcsönöz az emberi kapcsolatoknak, és képessé tesz a „Krisztus példája szerinti őszinte, emberi, testvéri, személyes és áldozatos szeretetre mindenki, különösen a szegények, a szenvedők iránt”.¹

A papi cölibátus a tisztaság erényét gazdagítja néhány sajátossággal, melyek miatt a papok „a mennyek országa kedvéért lemondanak a házastársi közösségről (vö. Mt 19,12), az Újszövetségnek nagyon megfelelő és a jövőendő föltámadásról tanúskodó, osztatlan szeretettel ragaszkodnak az Úrhoz (vö. Lk 20,36); s nagyon alkalmas segítséget nyernek annak a tökéletes szeretetnek szüntelen gyakorlásához, mellyel a papi szolgálatban mindenkinek mindene lehetnek”.² Ezért a papi cölibátust nem lehet pusztán jogi előírásnak vagy külső feltételnek tekinteni, mely nélkül nem bocsátanak az ordo szentségéhez, hanem olyan értéket kell benne látni, mely mélységesen összefügg a papot Krisztushoz, a Jó Pásztorhoz és az Egyház Vőlegényéhez hasonlítóvá tevő szenteléssel; ugyanis a cölibátus a Krisztus és az Egyház iránti nagyobb és osztatlan szeretet választása, annak érdekében, hogy a pap a szív teljes örömeivel tudjon szolgálni. A cölibátust tehát különleges kegyelemnek, ajándéknak kell tartani: „Nem mindenki fogja föl, hanem csak azok, akiknek megadatott” (Mt 19,11). A cölibátus tehát a kegyelem egyik fajtája, mely a befogadót nem teszi passzívvá, hanem épp ellenkezőleg, különös erejű, tudatos és szabad választ vár tőle. E lelki karizma elegendő kegyelmet hoz magával ahhoz, hogy akik a cölibátust választják, egész életükön át hűségesen ki tudjanak benne tartani és szíves örömmel tudják viselni a vele kapcsolatos terheket. A papképzésben ezért elsősorban „az Istentől kapott drága ajándék”³ tudatát kell ébreszteni. Ez tanítja meg a papot imádkozni és virrasztani, nehogy valamilyen veszedelemben e nagy ajándékot

¹ Ratio fundamentalis, 354. p.

² OT 10. p.

³ Uo.

elveszítse.

Így tehát a cölibátusban élő pap teljesen Isten népe szolgálatára szentelheti magát. Miközben pedig tanúságot tesz a szüzesség evangéliumi értéke mellett, a keresztény házastársakat is serkenti, hogy mélyebben éljék a „nagy szentséget”, a Vőlegény Krisztusnak a Menyasszony Egyház iránti szeretetének jelét; ezért a pap hűsége a cölibátusban a házastársi hűség támasza.⁴

A papok cölibátusra nevelésének súlya és kényes volta a mai társadalmi, kulturális körülmények között arra indította a Szinódus Atyáit, hogy felsoroljanak néhány dolgot, melyeket az Egyháznak mint bölcs anyának ébersége már hosszas gyakorlattal kipróbált. A magam tekintélyével ezeket újra felsorolom mint kritériumokat, melyeket a cölibátus tisztaságára nevelésben alkalmazni kell: „A püspökök a szeminárium rektorával és lelki igazgatójával (spirituálisával) határozzák meg az elveket, a kritériumokat és segédeszközöket a tárgyra vonatkozó döntés meghozatalához.

Döntő fontosságú a püspök gondoskodása és a papok közti testvéri kapcsolat a cölibátusra nevelésben.

A szeminárium nevelői programjában világosan, kétértelműségek nélkül és pozitív módon kell bemutatni a cölibátust. A seminaristának pszichés és szexuális érettséggel és egészséges imaélettel kell rendelkeznie, továbbá egy lelki atya vezetése alá kell helyeznie magát. A spirituálisnak segítenie kell a seminaristát az érett és szabad döntés meghozatalában, melynek alapjai a papi barátság és az önfegyelem értékelése, a magány elfogadása és a kiegyensúlyozott fizikai és pszichés alkat. Mindehhez a seminaristáknak jól kell ismerniük a II. Vatikáni Zsinat tanítását, a *Sacerdotalis Caelibatus* enciklikát és a Nevelési Kongregáció 1974-ben a cölibátusra nevelésről kiadott instrukcióját.

Hogy a seminarista a mennyek országáért szabad döntéssel választhassa a papi cölibátust, ismernie kell, hogy mi a szexualitás keresztény és igaz emberi értelme és célja a házasságban és a cölibátusban. A krisztushívőket is meg kell tanítani a papi cölibátushoz tartozó evangéliumi, lelki és pásztori okokra, és arra kell nevelni őket, hogy együttműködéssel, megértéssel és barátsággal segítsék a papokat.”⁵

---

⁴ Insegnamenti II,1: 841. (Nagycsütörtöki levél a papokhoz, 1979. IV. 8-án)

⁵ 24. javaslat

2.3. Liturgikus nézőpont

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

Az evangéliumban (Lk 20,27-38) a szadduceusok a meghaltak sorsáról faggatják Jézust, aki egyértelművé teszi a feltámadás valóságát, egyúttal azonban azt is elmondja, hogy a halhatatlanság, az örök élet nem hasonlítható a mostanihoz. Arra is felhívja a figyelmet, hogy ennek elnyeréséhez méltóvá kell válnunk.

Ezt hangsúlyozza a szentlecke (2Tessz 2,16-3,5) is: „*A hit ugyanis nem mindenkié.*” (2Tessz 3,2) Éppen ezért felelőssége minden kereszténynek, hogy „*az Úr szava terjedjen és dicsőségre jusson*” (2Tessz 3,1). Mert csak ez alapján biztosított, hogy megszilárduljunk a jó tettekben és szavakban (vö. 2Tessz 2,17), hiszen Isten mindannyiunkat szereti, és feltett szándéka, hogy magához vezessen.

Aki pedig ilyen formán – akár a végsőkig – hű marad Isten szavához, annak nincs félnivalója – üzeni az *olvasmány* (2Mak 7,1-2.9-14), mert a földi életünket ugyan elvehetik, „*de a mindenség királya feltámaszt minket az örök életre*”.

Nem kell azonban mindenkinek arra számítania, hogy túl korán távoznia kelljen, mert Isten jóságosan időt enged nekünk, hogy tanítása szerint éljünk a földön – hangzik fel az *Egyetemes könyörgésekben*. Kapunk tehát számtalan lehetőséget arra, hogy mennyei Atyánkat, fián Jézus Krisztuson keresztül megismerve, elnyerjük az örök életet. Hiszen a feltámadására tekintve: „*Jézus Krisztus az elsőszülött a holtak közül, övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké.*” – mondja az *Alleluja* verse (Jel 1,5a.6b). És amikor végül magunk is eljutunk a mennyek országába, bátran mondhatjuk, amint a zsoltáros a *válaszos zsoltárban*: „*Betölt engem színed látása, midőn felébredek, Uram.*” (Zsolt 16,15b).

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.1. Tantörténet

Ann Landers: Mennyország és pokol

Egyszer egy ember megkérdezte Istent, hogy milyen hely a Mennyország, és milyen a Pokol. Sokat hallott már róluk prédikációkból, olvasott róluk könyvekben, de nagyon szeretne volna saját szemével is látni mindkettőt. Bizonytalanságát és őszinte kíváncsiságát látva Isten egy ajtóhoz vezette őt, amelyen keresztül egy nagy terembe léptek be.

A terem közepén egy hatalmas bogrács körül emberek ültek, és mindegyikük kezéhez egy nagyon hosszú nyelvű kanál volt kötve. A bográcsból ínycsiklandozó illat áradt, a körülötte ülők mégis rendkívül soványak és gyengék voltak. A kanállal ugyan el tudták érni ülőhelyükről a bográcsot, azonban a szájukba nem tudták tenni az ételt, mert a hosszú nyelv ebben megakadályozta őket.

Mindenki a saját kanálával erőszakosan próbálta odébb csapni másokét, hogy hozzáférjen a bográcshoz, akinek pedig ez sikerült, és még merni is tudott az ételből anélkül, hogy valaki kiverte volna azt a kanálából, az kétségbeesetten igyekezett valahogy a szájához juttatni a kanalat – de mindhiába. Az egész termet áthatotta a gyűlölet és az ellenségeskedés.

„Ez itt a Pokol.” – törte meg a látogató döbrent csendjét Isten, majd kivezette őt a teremből, és egy másik ajtóhoz léptek. Ez az előzőhöz nagyon hasonló terembe nyílt: itt is egy nagy bogrács állt közepén, amelyből szintén nagyon finom illat áradt, és itt is körbe ültek az emberek, akiknek egy nagyon hosszú nyelvű kanál volt a kezükhöz kötve – pontosan úgy, ahogy az előző teremben lévőeknek. Az itteniek azonban egyáltalán nem voltak soványak, hanem jókedvűen beszélgettek, és nemcsak szemmel látható, de érezhető is volt, hogy mindenki nagyon jól érzi magát.

„Ez pedig a Mennyország.” – mondta Isten.

„Ezt nem értem...” – nézett rá komor tekintettel a látogató. Nem erre számított. Nem is tudott mit kezdeni a látvánnyal, hiszen mindkét teremben ugyanazok a körülmények voltak, mégis óriási különbséget tapasztalt az emberek hangulatában és állapotában.

„Figyeld őket még egy kicsit.” – mondta neki Isten, és az ember így is tett: leült egy kis időre a Mennyországban, és nézte, hogy mit csinálnak az ott élők. Hamarosan arra lett figyelmes, hogy az emberek a bogrács felé nyúlnak a hosszú nyelvű kanalaikkal.

Ők azonban nem úgy csinálták, mint a Pokolban élő társaik, nem egymás kanalát csapkodva próbáltak ételhez jutni, hanem türelmesen kivárták a sorukat, majd a saját kanalukkal valamelyik társuk szájához emelték az ételt. Mindenki sorra került, mindenki kapott valakitől ételt, és elégedetten mosolyogva fogyasztották el az ízletes falatokat.

Ekkor a vendég arcán is megjelent a mosoly. Megértette a lényegét.

Forrás:

<http://hasznaldfel.hu/2017/12/hosszu-kanalak-tortenete-avagy-mennyország-es-pokol-megismerese.html>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Bódás János – Húsvéti hit

Bármit beszéltek, hitetlen Tamások,
a húsvéti hit győzelmes marad.
- Az Úr feltámadt! - vallja millió szív,
s nem roskad össze semmi súly alatt.

Én sem hajlok a hitető beszédre,
nagyképű bölcseknek nem hódolok,
de, - tördelvén a titkok néma zárát, -
csak azt hiszem, mit megtapasztalok,

de mit nem érzek vak, süket kezemmel,
s hová nem ér el káprázó szemem,
Lelkemmél látom azt, melynek ha szárnyal,
nem ér nyomába gyarló értelem.

Én hallom, mit sűg virág a virágnak,
bár hangjának fülemben nincs nyoma,
értem a tavasz illatos beszédét,
s érzem Istent, bár nem láttam soha.

S bár győzött a bűn, mikor a Keresztről

lelket mosva hullt alá a vér,
mégis hiszem a Krisztus diadalmát,
s tudom, hogy feltámadt, mert bennem él!

Ő áll mellettem könnyben és mosolyban,
amíg az élet rögeit töröm,
s nyugodtan küzdök, mert tudom, hogy vár majd
egy új élet, s benn mennyei öröm.

E hit vigasztal minden megtiportat,
özvegyet, árvát, sír felé menőt,
gyermeket vesztett zokogó anyákat,
s aki beteg is, ebből nyer erőt.

- Az Úr feltámadt! - vallja millió szív
s nem roskad össze semmi súly alatt...
- Bármit beszéltek, hitetlen Tamások,
a húsvéti hit győzelmes marad!

Forrás: <https://manokakeresztény.blogspot.com/2016/03/husvet-keresztény-versek.html>

Antal Ferenc – A kopár fa

Láttam egy fát,
Magas volt és kopár,
Ágai közt elsurrant
A szellő,
S átröppent felette
A madár.

Szomorú volt a kép,
Kopár fa, levéltelen,
Az élete reménytelen.

A nagy életerdő sűrűjét
Életfák sora tölti be,
Egyik virágba borul,

Másikon már gyümölcs virul.
Egyik zöldell,
Életet lehel,
Másik kopár,
Ó, jaj,
Reá már az elmúlás vár.

Embersorsok erdejében
Élünk mindannyian,
Mert megszülettünk.
S míg itt vagyunk,
Amíg el nem megyünk,
Teremnünk kell, teremnünk.

Talán ma,
Talán holnap,
Amíg el nem megyünk,
Alkotónknak kell
Jó gyümölcsöt teremnünk,
Hogy kopár fák ne legyünk!

Forrás: http://keresztényversek.weebly.com/?fbclid=IwAR2hMqzL-Xb_84QbRm6tgPVHcl7kdzFVu7Rg9v-ZnAykpL3f8aUHOgvlq8

Szent Ágoston – Ne sírj

Ne sírj azért, mert szeretsz engem!
A halál nem jelent semmit.
Csupán átmentem a másik oldalra.
Az maradtam, aki vagyok, és te is önmagad vagy.
Akik egymásnak voltunk, azok vagyunk mindörökre.
Úgy szólíts, azon a néven, ahogy mindig hívtál.
Beszélj velem, ahogy mindig szoktál,
ne keress új szavakat.
Ne fordulj felém ünnepélyes szomorú arccal,
folytasd kacagásod,
ne vessünk együtt, mint mindig tettük.
Gondolj rám, kérj, mosolyogj rám, szólíts.
Hangozzék nevem a házukban,

ahogy mindig is hallható volt.
Ne árnyékolja be távolságtartó pátosz.
Az élet ma is olyan, mint volt, ma sem más.
A fonalat nem vágta el semmi, miért lennék
a gondolataidon kívül...
csak mert a szemem nem lát...
Nem vagyok messze ne gondold.
Az út másik oldalán vagyok, lásd jól van minden.
Meg is fogod találni lelkemet,
és benne egész letisztult szép, gyöngéd szeretetemet.
Kérlek légy szíves..., ha lehet,
töröld le könnyeidet
és ne sírj azért, mert annyira szeretsz engem.

Forrás: https://keresztynversek.wordpress.com/2015/04/16/ne-sirj-2/?fbclid=IwAR0G9Eb-VHBds7J9Y9VaLhEK5t2tkDoaA-w08h9kv_D0PzJkMIOcEg9odkU

2.4.3. Kérdések az evangéliumhoz

- Hiszem-e a feltámadás örömhírét? Meglátszik-e ez szavaimon, tetteimen?
- Merem-e gyermeki hitemet elhagyva átalakítani gondolkodásom és keresem-e azt a szemléletet, melyre Jézus meghív?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Mindenható, irgalmas Isten, kegyelmeddel tarts távol tőlünk minden rosszat. Add, hogy minden testi-lelki erőnkkel szolgálatodra álljunk, és készségesen teljesítsük szent akarodat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Evangeliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy sohase feledjem el azt, hogy örök életre hívtál meg bennünket, s ennek fényében tudjam járni földi zarándokutamat! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Forrás: <https://pixabay.com/hu/illustrations/fant%C3%A1zia-angyal-misztikus-wing-4122152/>

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Ha hiszek Jézus Krisztusban, és Őneki adom át az életemet, akkor a mennyország örök boldogsága vár rám is.
- Földi veszteségeim Isten országában jelentőségüket veszítik.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- A Szentírást a feltámadt Jézus tekintetének fényében olvasom.
- Merjek elszakadni az evilági szemlélettől és egyedül Istenre helyezni a tekintetem, Őt jelölve ki viszonyítási pontnak.